

Wendentor, und ein Teil der Flur trägt noch heute den Namen Wendenfeld. Auch der Name eines anderen Stadtteils, „die Windhöfe“, ist entstanden aus „Windische Höfe“.

Alles das bestätigt die Richtigkeit der Annahme, daß Buttstädt vormals aus zwei Teilen bestand: aus der eigentlichen Stadt mit deutscher Bevölkerung und aus südlichen vorstädtischen Anlagen mit wendischer Bevölkerung. Beide Teile bildeten bis zur Mitte des 16. Jahrhunderts zwei völlig voneinander getrennte Pfarrgemeinden mit eigenen Kirchen, in älteren Urkunden und noch in den Akten der Kirchen- und Schulvisitation von 1533 als „Buttstet major“ und „Buttstet minor“ (Wenigen-Buttstet) oder „Buttstet Schlavorum sive in den Wenden“ aufgeführt und erst 1538 zu einer Pfarrgemeinde vereinigt. An die ehemalige Trennung in zwei gesonderte Gemeinden erinnert noch der Umstand, daß bis in die Mitte des 19. Jahrhunderts die Bewohner der Ober- und Unterwendenstraße andere Stolgebühren zahlten als die Stadtbürger, ferner die Benennung einer Abgabe als „Wendengroschen“ und die einer noch jetzt auf dem Turm der Buttstädter Stadtkirche (früher auf der nachmals abgebrochenen St. Johanniskirche) hängenden Glocke als „Wendenglocke“.

Phänologische Beobachtungen in Thüringen.

1905. (25. Jahr.)

Von

Dr. H. Toepfer,
Realschuldirektor a. D.

Wie in früheren Jahren wurde beobachtet in

Sondershausen (51° 22' N. B., 10° 52' O. v. Gr., 200 m H.) von den Herren Realschullehrern Lutze und Döring und Dir. Toepfer.

Groß-Furra (6 km nordwestl. v. Sondershausen, Höhe etwa 250 m) von Herrn Kantor Sterzing.

Leutenberg (50° 34' N. B., 11° 28' O. v. Gr., 302 m H.) von Herrn Lehrer Wiefel.

Blankenburg i. Th. (50° 41' N. B., 11° 16' O. v. Gr., 222 m H.) von Herrn Dr. Kersten.

Die in der zweiten Spalte stehenden römischen Ziffern bedeuten: I. Erste Blüte offen, II. Allgemeine Blüte, III. Erste Früchte reif, IV. Erste Blattoberfläche sichtbar, V. Allgemeine Laubverfärbung.

		Sonders- hausen	Gr.-Furra	Leuten- berg	Blanken- burg
<i>Aesculus hippo- castanum</i> L.	I.	13. 5.	15. 5.	18. 5.	9. 5.
	II.	20. 5.	24. 5.	22. 5.	16. 5.
	III.	—	20. 9.	20. 9.	17. 9.
	IV.	25. 4.	24. 4.	30. 4.	14. 4.
	V.	30. 9.	5. 10.	30. 9.	8. 10.
<i>Berberis vulgaris</i> L.	I.	18. 5.	—	19. 5.	—
	II.	22. 5.	—	24. 5.	—
	III.	—	—	20. 8.	—
	IV.	22. 4.	—	28. 4.	23. 4.
	V.	—	—	2. 10.	19. 10.
<i>Betula alba</i> L.	I.	—	24. 4.	20. 4.	20. 4.
	II.	24. 4.	30. 4.	26. 4.	28. 4.
	III.	—	—	12. 9.	—
	IV.	30. 4.	20. 4.	29. 4.	13. 4.
	V.	—	5. 10.	8. 9.	25. 9.
<i>Cornus mas</i> L.	I.	19. 3.	13. 4.	11. 4.	27. 3.
	II.	2. 4.	21. 4.	20. 4.	4. 4.
	III.	—	—	17. 9.	—
	IV.	—	24. 4.	3. 5.	28. 4.
	V.	—	18. 10.	10. 10.	17. 10.
<i>Cornus sanguinea</i> L.	I.	9. 6.	7. 6.	14. 6.	7. 6.
	II.	14. 6.	14. 6.	21. 6.	16. 6.
	III.	—	—	12. 9.	20. 9.
	IV.	22. 4.	24. 4.	7. 5.	24. 4.
	V.	—	—	14. 10.	5. 10.
<i>Corylus avellana</i> L.	I.	13. 3. ♀	8. 3.	14. 2. ♂	24. 2.
	II.	—	15. 3.	8. 3. ♀	5. 3.
	III.	—	19. 9.	26. 8. ♀	31. 8.
	IV.	—	22. 4.	5. 5.	8. 4.
	V.	—	8. 10.	28. 9.	1. 10.
<i>Crataegus oxyacan- tha</i> L.	I.	19. 5.	15. 5.	24. 5.	11. 5.
	II.	30. 5.	22. 5.	30. 5.	17. 5.
	III.	—	18. 9.	6. 9.	15. 9.
	IV.	27. 4.	18. 4.	28. 4.	3. 4.
	V.	—	10. 10.	4. 10.	13. 10.
<i>Cydonia vulgaris</i> Persoon	I.	20. 5.	—	—	10. 5.
	II.	28. 5.	—	—	21. 5.
	III.	—	—	—	15. 10.
	IV.	7. 5.	—	—	2. 5.
	V.	—	—	—	20. 10.
<i>Cytisus laburnum</i> L.	I.	26. 5.	—	23. 6.	—
	II.	—	—	3. 7.	—
	III.	—	—	—	—
	IV.	7. 5.	—	8. 5.	26. 4.
	V.	—	—	25. 9.	21. 10.

		Sonders- hausen	Gr.-Furra	Leuten- berg	Blanken- burg
<i>Fagus silvatica</i> L.	I.	5. 5.	3. 5.	20. 5.	14. 5.
	II.	—	14. 5.	24. 5.	20. 5.
	III.	—	—	26. 8.	25. 9.
	IV.	28. 4.	29. 4.	6. 5.	20. 4.
	V.	2. 10.	8. 10.	30. 9.	28. 9.
<i>Ligustrum vulgare</i> L.	I.	18. 6.	18. 6.	12. 6.	18. 6.
	II.	26. 6.	4. 7.	18. 6.	26. 6.
	III.	—	—	5. 9.	27. 9.
	IV.	18. 4.	20. 4.	8. 5.	12. 4.
	V.	—	—	30. 9.	18. 10.
<i>Lonicera tartarica</i> L.	I.	30. 4.	—	22. 5.	13. 5.
	II.	25. 5.	—	27. 5.	18. 5.
	III.	—	—	8. 7.	26. 6.
	IV.	16. 4.	—	25. 4.	18. 3.
	V.	—	—	4. 10.	12. 10.
<i>Prunus avium</i> L.	I.	3. 5.	26. 4.	2. 5.	25. 4.
	II.	6. 5.	4. 5.	6. 5.	4. 5.
	III.	—	—	8. 7.	15. 6.
	IV.	—	18. 4.	2. 5.	8. 4.
	V.	—	8. 10.	29. 9.	30. 9.
<i>Prunus cerasus</i> L.	I.	2. 5.	30. 4.	1. 5.	—
	II.	8. 5.	6. 5.	9. 5.	—
	III.	—	—	2. 8.	—
	VI.	30. 4.	20. 4.	5. 5.	—
	V.	—	5. 10.	29. 9.	—
<i>Prunus domestica</i> L.	I.	4. 5.	2. 5.	8. 5.	30. 4.
	II.	8. 5.	14. 5.	10. 5.	7. 5.
	III.	—	—	12. 9.	3. 9.
	IV.	4. 5.	—	6. 5.	27. 4.
	V.	—	—	1. 10.	9. 10.
<i>Prunus padus</i> L.	I.	4. 5.	—	26. 5.	1. 5.
	II.	9. 5.	—	29. 5.	10. 5.
	III.	—	—	5. 8.	—
	IV.	26. 4.	—	8. 5.	—
	V.	—	—	9. 10.	12. 10.
<i>Prunus spinosa</i> L.	I.	1. 5.	25. 4.	2. 5.	28. 4.
	II.	6. 5.	6. 5.	6. 5.	5. 5.
	III.	—	—	5. 9.	30. 9.
	IV.	—	30. 4.	10. 5.	25. 4.
	V.	—	—	10. 10.	15. 10.
<i>Pirus communis</i> L.	I.	3. 5.	28. 4.	8. 5.	3. 5.
	II.	8. 5.	6. 5.	10. 5.	12. 5.
	III.	—	—	19. 8.	26. 7.
	IV.	30. 4.	24. 4.	5. 5.	15. 4.
	V.	—	8. 10.	11. 10.	10. 10.
<i>Pirus malus</i> L.	I.	8. 5.	5. 5.	9. 5.	1. 5.
	II.	17. 5.	14. 5.	12. 5.	11. 5.
	III.	—	—	16. 9.	5. 8.
	IV.	4. 5.	20. 4.	5. 5.	11. 4.
	V.	—	12. 10.	12. 10.	14. 10.

		Sonders- hausen	Gr.-Furra	Leuten- borg	Blanken- burg
<i>Quercus pedunculata</i> Ehrh.	I.	—	10. 5.	8. 5.	3. 5.
	II.	—	15. 5.	20. 5.	10. 5.
	III.	—	—	16. 9.	21. 9.
	IV.	17. 5.	5. 5.	8. 5.	26. 4.
	V.	—	15. 10.	29. 9.	16. 10.
<i>Ribes grossularia</i> L.	I.	28. 4.	20. 4.	18. 4.	9. 4.
	II.	6. 5.	2. 5.	26. 4.	17. 4.
	III.	—	20. 7.	10. 7.	8. 7.
	IV.	6. 4.	18. 3.	15. 3.	6. 3.
	V.	—	—	29. 9.	22. 10.
<i>Ribes rubrum</i> L.	I.	—	22. 4.	18. 4.	14. 4.
	II.	2. 5.	5. 5.	24. 4.	22. 4.
	III.	—	10. 7.	4. 7.	30. 6.
	IV.	—	20. 3.	12. 4.	2. 4.
	V.	—	—	27. 9.	12. 10.
<i>Ribes aureum</i> L.	I.	24. 4.	—	4. 5.	18. 4.
	II.	30. 4.	—	8. 5.	26. 4.
	III.	—	—	24. 7.	—
	IV.	10. 4.	—	27. 4.	12. 3.
	V.	—	—	27. 9.	9. 10.
<i>Robinia pseudaccacia</i> L.	I.	5. 6.	—	5. 6.	3. 6.
	II.	10. 6.	—	9. 6.	10. 6.
	III.	—	—	—	—
	IV.	16. 5.	—	20. 5.	5. 5.
	V.	—	—	30. 9.	20. 10.
<i>Sambucus nigra</i> L.	I.	2. 6.	4. 6.	11. 6.	5. 6.
	II.	18. 6.	14. 6.	14. 6.	12. 6.
	III.	—	—	24. 8.	28. 8.
	IV.	11. 4.	15. 4.	28. 4.	—
	V.	—	—	9. 10.	21. 10.
<i>Sorbus aucuparia</i> L.	I.	—	20. 5.	16. 5.	12. 5.
	II.	27. 5.	25. 5.	21. 5.	20. 5.
	III.	11. 9.	—	11. 8.	27. 8.
	IV.	1. 5.	18. 4.	1. 5.	13. 4.
	V.	—	8. 10.	9. 10.	11. 10.
<i>Syringa vulgaris</i> L.	I.	14. 5.	12. 5.	16. 5.	10. 5.
	II.	21. 5.	18. 5.	22. 5.	17. 5.
	III.	—	—	20. 9.	—
	IV.	11. 4.	16. 4.	8. 5.	10. 4.
	V.	—	—	10. 10.	12. 10.
<i>Tilia grandifolia</i> Ehrh.	I.	22. 6.	26. 6.	21. 6.	20. 6.
	II.	27. 6.	8. 7.	24. 6.	27. 6.
	III.	—	—	20. 9.	10. 9.
	IV.	2. 5.	30. 4.	9. 5.	25. 4.
	V.	—	15. 10.	28. 9.	30. 9.
<i>Tilia parvifolia</i> Ehrh.	I.	1. 7.	4. 7.	26. 6.	29. 6.
	II.	5. 7.	12. 7.	3. 7.	7. 7.
	III.	—	—	24. 9.	19. 9.
	IV.	8. 5.	10. 5.	16. 5.	1. 5.
	V.	—	18. 10.	28. 9.	6. 10.

		Sonders- hausen	Gr.-Furra	Leuten- berg	Blanken- burg
Vitis vinifera L.	I.	—	20. 6.	28. 6.	16. 6.
	II.	—	5. 7.	1. 7.	23. 6.
	III.	—	20. 9.	28. 9.	23. 9.
	IV.	—	12. 5.	7. 5.	30. 4.
	V.	—	20. 10.	10. 10.	16. 10.
Atropa belladonna L.	I.	—	15. 6.	8. 7.	—
	II.	—	25. 6.	19. 7.	—
	III.	—	—	20. 8.	—
Anemone nemorosa L.	I.	1. 4.	29. 3.	4. 4.	21. 3.
	II.	10. 4.	18. 4.	10. 4.	30. 3.
	III.	—	—	21. 5.	—
Chrysanthemum leucanthemum L.	I.	1. 6.	1. 6.	3. 6.	27. 5.
	II.	9. 6.	10. 6.	8. 6.	5. 6.
	III.	—	—	10. 8.	—
Convallaria majalis L.	I.	11. 5.	13. 5.	20. 5.	7. 5.
	II.	15. 5.	24. 5.	24. 5.	15. 5.
	III.	—	—	—	—
Hepatica triloba Chaix.	I.	13. 3.	25. 3.	15. 3.	10. 3.
	II.	19. 4.	18. 4.	1. 4.	20. 3.
	III.	—	—	4. 7.	—
Lilium candidum L.	I.	7. 6.	5. 7.	3. 7.	28. 6.
	II.	—	10. 7.	10. 7.	6. 7.
	III.	—	—	—	—
Narcissus poëticus L.	I.	1. 5.	8. 5.	10. 5.	28. 5.
	II.	18. 5.	14. 5.	16. 5.	7. 6.
	III.	—	—	—	—
Primula officinalis Jacqu.	I.	18. 4.	12. 4.	18. 4.	5. 4.
	II.	1. 5.	29. 4.	27. 4.	12. 4.
	III.	—	—	25. 5.	—
Secale cereale L.	I.	1. 6.	10. 6.	5. 6.	2. 6.
	II.	—	12. 6.	8. 6.	8. 6.
	III.	12. 7.	20. 7.	28. 7.	16. 7.
Salvia officinalis L.	I.	1. 6.	—	—	—
	II.	15. 6.	—	—	—
	III.	—	—	—	—
Salvia pratensis L.	I.	3. 6.	24. 5.	4. 6.	15. 5.
	II.	5. 6.	5. 6.	8. 6.	25. 5.
	III.	—	—	—	—